

NORGES HØYESTERETT

Den 18. oktober 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-1977-A, (sak nr. 2017/613), sivil sak, anke over dom,

SpareBank 1 Skadeforsikring AS (advokat Ståle Hovda – til prøve)

mot

Gjensidige Forsikring ASA (advokat Anette Fjeld – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Indreberg**: Saken gjelder et forsikringssselskaps krav om regress for utbetaling etter brannskade, og spørsmålet er om handlingen som utløste brannen, var grovt uaktsom, jf. skadeserstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2.
- (2) Mandag 14. januar 2013 ca. kl. 17.40 oppstod det brann i et hulrom – omtalt som en kanal, innkassing, trekasse eller sjakt – i kjøkkenet i en leilighet i en bygård i Oslo. Brannvesenet og politiet rykket ut, og beboerne ble evakuert. Brannen ble slukket, men det oppstod betydelige brann- og vannskader. Gjensidige Forsikring ASA – Gjensidige – som er forsikringssselskapet til boligaksjeselskapet som eier bygården, har utbetalt nærmere 34 millioner kroner etter skadene.
- (3) Beboerne av leiligheten var Karina Castberg og hennes døtre. Den aktuelle ettermiddagen var Castbergs kjæreste, Thomas Krogtuft Hansen, på besøk. Et vannrør hadde frosset slik at det ikke var vann på kjøkkenet verken hos Castberg eller naboen i etasjen over. Brannen startet i forbindelse med at Hansen forsøkte å tine det frosne vannrøret ved hjelp av en hårføner. Vannrøret lå inne i det nevnte hulrommet, og var ikke synlig. Det var et hull i veggen litt over gulvhøyde som ble brukt for å tine røret med føneren.
- (4) Politiet utferdiget forelegg mot Hansen for brudd på brann- og eksplosjonsvernloven § 42, jf. § 5. Grunnlaget var beskrevet slik:

"Mandag 14. januar 2013 ca. kl. 17.40 i August Cappelens gate 2 i Oslo, benyttet han en hårføner til å varme opp et frossent vannrør på en slik måte, at trekassen som var bygd rundt røret tok fyr og begynte å brenne."

- (5) Hansen vedtok ikke forelegget. Det trådte da i stedet for tiltalebeslutning, og Oslo tingrett domfelte ham i samsvar med forelegget til å betale en bot på 30 000 kroner, subsidiært 30 dagers fengsel. Etter anke til Borgarting lagmannsrett ble han frifunnet ved dom 12. november 2013. Flertallet i lagmannsretten fant det ikke bevist utover enhver rimelig tvil at Hansen hadde holdt føneren inn i hullet i kanalen, selv om det mente det var klart sannsynlig. Han kunne da ikke straffedømmes for å ha handlet uaktsomt.
- (6) I mellomtiden, den 9. april 2013, hadde Gjensidige sendt Hansen varsel om at selskapet ville kreve tilbakebetaling av sine utlegg, og rådet ham til å ta kontakt med sitt forsikringsselskap. Den 5. september 2013 sendte Gjensidige regressvarselet i kopi til SpareBank 1 Skadeforsikring AS – SpareBank 1 – hvor Hansen var ansvarsforsikret for inntil 5 millioner kroner. SpareBank 1 bestred at det var grunnlag for regress, og Gjensidige tok ut stevning 25. november 2014. Gjensidige hadde da besluttet kun å rette kravet mot SpareBank 1, ikke Hansen personlig. Kravet var begrenset til ansvarssummen på 5 millioner kroner samt renter fra 5. oktober 2013.
- (7) Oslo tingrett avsa 27. november 2015 dom med slik domsslutning:
- "1. Sparebank 1 Skadeforsikring AS dømmes til å betale erstatning til Gjensidige Forsikring ASA med 5 000 000 – femmillioner – kroner, med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven fra 5.10.2013 til betaling skjer. Beløpet forfaller til betaling 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse.
 2. Sparebank 1 Skadeforsikring AS erstatter Gjensidige Forsikring ASA sine sakskostnader med 282 817 – tohundreogåttitotusenåttehundreogåtte – kroner, innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse."
- (8) SpareBank 1 anket til Borgarting lagmannsrett, som 9. februar 2017 avsa dom med slik domsslutning:
- "1. Anken forkastes.
 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Sparebank 1 Skadeforsikring AS 812 260 – åttehundreogtolvtusentohundreogseksti – kroner til Gjensidige Forsikring ASA innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse."
- (9) SpareBank 1 har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen.
- (10) For Høyesterett har SpareBank 1 lagt fram en ny rapport: "Test av hårføners evne til oppvarming av overflate" utarbeidet av RISE Fire Research. Saken står i det vesentlige i samme stilling for Høyesterett som for de tidligere retter.
- (11) Ankende part – *SpareBank 1 Skadeforsikring AS* – har, kort gjengitt, gjort gjeldende:
- (12) Det er et vilkår for regress at skadevolderen har handlet grovt uaktsomt, jf. skadeserstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2, jf. forsikringsavtaleloven § 7-6. Dette vilkåret er ikke oppfylt.
- (13) For Høyesterett aksepterer SpareBank 1 det faktum lagmannsretten har funnet bevist, det vil si at Hansen holdt hårføneren slik at tuppen stakk inn i hullet i rørsjakten. Hullet var stort nok til at det var plass til å følge med ved siden av føneren. Hansen undersøkte hullet med fingeren og med lykt før tiningen.

- (14) Det kan ikke legges til grunn at Hansen forlot hårføneren. Dette er heller ikke anført tidligere av Gjensidige.
- (15) Grov uaktsomhet forutsetter at skadevolderen har opptrådt på en måte som representerer et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om opptreden som er sterkt klanderverdig, og vedkommende må være vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om vanlig uaktsomhet, jf. Rt-1989-1318 og senere dommer som følger opp dette. Lagmannsretten uttrykker seg imidlertid på en måte som kan tyde på at den har lagt terskelen lavere enn dette.
- (16) Ved den konkrete vurderingen av om det foreligger uaktsomhet må det legges vekt på hvilke normer som finnes for atferd på området, handlingens skadeevne, nytteevne og handlingsalternativer, samt skadevolders og skadelidtes situasjon.
- (17) Hansen brøt intet forbud i lov eller forskrift. Tvert imot fulgte han en anbefaling gitt blant annet av forsikringselskaper om å bruke hårføner til å tine vannrør. Det var etablert praksis i den aktuelle leiligheten, også under tidligere eiere, å tine vannrøret med hårføner. Dette var kjent for styret i boligaksjeselskapet.
- (18) Handlingens skadeevne – produktet av faregrad og omfang av skade – var liten. Skadeomfanget var riktignok stort, men sakkyndige uttalelser og omfattende forsøk i saken viser at det er nærmest umulig å anstifte brann med hårføner. Hårføneren hadde en fungerende varmesikring som ville skru av føneren ved unormalt høy temperatur.
- (19) Handlingen var nyttig. Rask tining av vannrør hindrer at det oppstår større skader.
- (20) Handlingsalternativet ville vært å tilkalle rørlegger. Det ville tatt lengre tid og økt faren for frostspreng. Alt lå til rette for å benytte hårføneren.
- (21) Faren var ikke synbar for Hansen. Hårføneren var brukt tidligere, og hullet i innkassingen hadde nettopp dette formålet. Hansen undersøkte hullet på forhånd.
- (22) I henhold til vedtektene var røret boligaksjeselskapets, ikke den enkelte eiers, ansvar. Praksisen med å tine røret med hårføner var akseptert av selskapet.
- (23) Det følger av disse momentene at det ikke er grunnlag for å bebreide Hansen. Han handlet ikke uaktsomt.
- (24) Hansen handlet iallfall ikke grovt uaktsomt. Det fremheves i den forbindelse særlig at han brukte en anbefalt metode, at det var fare for skade ved å vente med å tine røret, og at han ble bedt av eieren om å tine røret – noe som erfaringsmessig var trygt. Videre fremheves at hårfønerer avgir begrenset varme, og at føneren var i god stand, at han ikke selv oppfattet fare, at han hadde kontroll med føneren, og at han visste at hullet var utprøvd tidligere. Hansen hadde bakgrunn som tømrer, og oppfattet dette som trygt. Han kjente og lyste i hullet før oppstart. Det fremheves også at ingen av de sakkyndige har kunnet forklare brannen. Ved en totalvurdering må det også legges vekt på det stigmatiserende ved å anse Hansens atferd som grovt uaktsomt, samt at en slik vurdering kan ha store konsekvenser.

- (25) På grunn av det ekstraordinære som må ha inntruffet for at brannen skulle oppstå, gjøres det også gjeldende at det ikke foreligger adekvat årsakssammenheng.
- (26) *SpareBank 1 Skadeforsikring AS* har nedlagt slik påstand:
- "1. **SpareBank 1 Skadeforsikring AS frifinnes.**
 2. **SpareBank 1 Skadeforsikring AS tilkjennes saksomkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."**
- (27) Ankemotparten – *Gjensidige Forsikring ASA* – har, kort gjengitt, gjort gjeldende:
- (28) Vilkåret om at skadevolderen har handlet grovt uaktsomt, er oppfylt.
- (29) En del faktiske forhold er ikke avklart. Det er ukjent hvilke materialer som befant seg i innkassingen. Vi vet heller ikke hvordan føneren ble brukt, bortsett fra at den var plassert i hullet. Men når lagmannsrettens dom leses i sammenheng, kan det sluttet at Hansen forlot føneren i hullet uten tilsyn. Dette har *Gjensidige* også tidligere gjort gjeldende. Hvorvidt han forlot føneren eller ikke, er imidlertid ikke avgjørende for vurderingen av om han handlet grovt uaktsomt.
- (30) Det er ikke grunnlag for å slutte av lagmannsrettens dom at Hansen undersøkte hullet med fingrene og lykt før han begynte opptiningen.
- (31) Normen for hva som er grov uaktsomhet er utviklet i rettspraksis og synes å ligge relativt fast selv om det er nyanser i formuleringene. Det er enighet om at Rt-1989-1318, som senere er fulgt opp i rettspraksis, danner utgangspunktet. Graden av avvik fra forsvarlig handlemåte er det sentrale. Lagmannsretten har anvendt riktig terskel. Den konkrete aktsomhetsvurderingen er også korrekt.
- (32) Ved bedømmelsen av om det foreligger grov uaktsomhet inngår de samme momentene som i aktsomhetsvurderinger. Sentrale momenter er skaderisiko i samspill med skadeomfang og handlingsalternativer. En handling kan være grovt uaktsom selv om skadeevnen er lav. Er skaden betydelig, veier det tungt. Det veier også tungt om det var klare handlingsalternativer.
- (33) Når det gjelder skaderisiko, presiseres det at det ikke er bruk av føner som sådan, men den måten den her ble brukt på, som representerer risiko. Å tine et ikke synlig rør ved å stikke en hårføner inn i et hull i veggen er ikke anbefalt, verken generelt eller av tidligere beboere av leiligheten. I dette tilfellet gjorde skadevolder ingen forundersøkelser. Han visste ikke hva som befant seg inne i sjakten. Han hadde heller ikke tilstrekkelig mulighet for tilsyn og kontroll med føneren, og hadde ingen mulighet for å avverge eller begrense brann siden det ikke var tilgang til sjakten. Han tok ingen sikkerhetsforanstaltninger. Leiligheten manglet brannslukker.
- (34) I forbindelse med saken er det gjort tekniske undersøkelser og avgitt sakkyndige uttalelser. Det kan ikke av disse sluttet at risikoen for brann var liten, all den tid man ikke vet hva som var i innkassingen eller nøyaktig hvordan føneren ble brukt. Skadene på føneren viser imidlertid at temperaturen i tuppen må ha vært minst 150 grader. Cellulose kan antenne på langt lavere temperaturer enn det.

- (35) Oppstår først brann i en eldre bygård, kan den lett få et stort omfang. Liv og helse utsettes for fare, noe som skjerper aktsomhetskravet.
- (36) Risikoen var synbar for Hansen. Det er alminnelig kjent at det er fare for brann dersom en varmekilde plasseres nær brennbart materiale, dekkes til eller på annen måte ikke undergis tilstrekkelig tilsyn. At hårfønerer kan representere brannrisiko, er også kjent. Hansen var tømrer og hadde særlig gode forutsetninger for å forstå at brann i sjakten kunne få fatale konsekvenser.
- (37) Det forelå handlingsalternativer. Den varme luften kunne blåses gjennom hullet ved å holde føneren på utsiden av hullet, eller man kunne tilkalle rørlegger. Det var vann på badet og det var tid til å områ seg. Handlingens nytteverdi kommer dermed i bakgrunnen.
- (38) Samlet tilsier dette at Hansen opptrådte grovt uaktsomt.
- (39) Det er adekvat årsakssammenheng. Det var påregnelig at det oppstod brann, og at brannen fikk stort omfang.
- (40) Gjensidige Forsikring ASA har nedlagt slik påstand:
1. **Anken forkastes.**
 2. **Gjensidige Forsikring ASA tilkjennes omkostninger for Høyesterett."**
- (41) *Jeg er kommet til at anken ikke fører fram.*
- (42) Etter skadeserstatningsloven § 4-3 kan et forsikringsselskap som har betalt erstatning til skadelidte, kreve regress hos den ansvarlige skadevolder så langt skadelidte kunne krevd erstatning. Skadeserstatningsloven § 4-2 nr. 1 bokstav a bestemmer at når tapet kan kreves dekket av forsikring for tingsskade, kan skadelidte bare kreve erstatning av skadevolder der skaden er voldt ved forsett eller grov uaktsomhet. Det aktuelle alternativet her er grov uaktsomhet.
- (43) I vår sak er kravet rettet mot skadevolders, Hansens, forsikringsselskap, jf. forsikringsavtaleloven § 7-6 første ledd. Dette forsikringsselskapet kan gjøre gjeldende de samme innsigelsene som skadevolderen selv, jf. § 7-6 fjerde ledd. For at Gjensidige skal ha et regresskrav mot SpareBank 1, må følgelig handlingen som ledet til brannstiftelsen, ha vært uaktsom, og uaktsomheten må anses som grov.
- (44) Hva som skal til for at en handlemåte er å anse som grovt uaktsom, er – som begge parter har pekt på – formulert slik i Rt-1989-1318 på side 1322:
- "For at en oppførsel skal kunne karakteriseres som grovt uaktsom, må den etter mitt syn representere et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet."**
- (45) Dette er gjentatt i senere dommer, se for eksempel Rt-1995-486 på side 494 og Rt-2004-499 avsnitt 32. Graden av avvik fra normene for forsvarlig atferd – graden av klanderverdighet – er altså det som avgjør om uaktsomheten er grov.

- (46) Ved den konkrete vurderingen av om det foreligger grov uaktsomhet inngår de samme momentene som gjennom rettspraksis er utkrystallisert for bedømmelsen av om atferden er uaktsom, se for eksempel Rt-2004-1942 avsnitt 33 til 38.
- (47) Sentralt ved vurderingen står handlingens skadeevne. Ved bedømmelsen av skadeevnen inngår både risikoen for skade og omfanget av den potensielle skaden. Jo større sannsynlighet det er for skade – skaderisikoen – eller jo større den potensielle skaden er, jo større forsiktighet kreves. Dette innebærer at en handling kan være uaktsom selv om skaderisikoen er lav, når skadepotensialet er stort. Videre står det sentralt om skadevolderen hadde handlingsalternativer. Andre relevante momenter må også trekkes inn i en totalvurdering av om det burde vært handlet annerledes, og om det eventuelt er tale om et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte.
- (48) Før jeg foretar en slik konkret vurdering, skal jeg gå noe nærmere inn på de faktiske omstendighetene vurderingen må ta utgangspunkt i.
- (49) Leiligheten hvor brannen startet, ligger i fjerde etasje i en eldre bygård. Gården har mansardtak, og sjakten hvor det uisolerte, frosne vannrøret lå, strakte seg opp mot dette og til loftet. Sjakten hadde omtrent én kvadratmeter grunnflate. Hullet som tiningen foregikk gjennom, var plassert om lag 25 cm over gulvet, hadde trehodet fasong og var 11,5 cm i utstrekning på det bredeste. Dette var den eneste åpningen ut mot leiligheten. Føneren hadde en diameter på 5,8 cm i tuppen, og ble brukt med full styrke, 2200 watt.
- (50) Det har tidligere i saken vært et tema om føneren ble holdt utenfor hullet og om brannen i så tilfelle skyldtes en støveksplasjon. Lagmannsretten har konkludert med at brannen ikke oppstod som en følge av en støveksplasjon. Etter å ha pekt på at tuppen av føneren hadde innsmelte papirrester og skader som er forenlig med at den har sittet fast i hullet, skriver lagmannsretten:
- "Etter en samlet vurdering finner lagmannsretten det klart mest sannsynlig at føneren har blitt holdt inne i hullet. De innsmelte papirrestene kan, slik vitnet Dyrnes forklarte, skyldes at papir har vært tøylet rundt føneren da den ble plassert i hullet, noe som gjorde at temperaturen i føneren økte. Det legges uansett til grunn som sannsynlig at brann oppstod som følge av at hårføneren kom i for nær kontakt med antennbart materiale som var inne i innkassingen. Selv om Hansen forklarte at han kjente inn i hullet med et par fingre, og at han brukte mobiltelefonen til å lyse med inn i hullet, må det legges til grunn at han ikke visste hva som var inne i innkassingen. Muligheten for å føre tilsyn med føneren var begrenset når den satt i hullet, og han hadde heller ikke muligheter for å komme inn i rommet som skulle oppvarmes dersom det skulle bli behov for det."**
- (51) Lagmannsretten fant det altså bevist at føneren var stukket inn i hullet, og at brannen oppstod som følge av at føneren kom i for nær kontakt med antennbart materiale. Retten tok ikke stilling til om Hansen undersøkte hullet, men la til grunn at han ikke visste hva som var innenfor, hadde begrenset mulighet for kontroll og ikke kunne komme inn i sjakten.
- (52) Hvorvidt Hansen forlot føneren mens den sto i hullet, ble ikke drøftet. Det er ikke grunnlag for å slutte at lagmannsretten har lagt til grunn at han gjorde det, og jeg kan ikke se at Høyesterett kan bygge på at han forlot føneren.
- (53) Jeg går så over til den konkrete vurderingen av handlemåten som ledet til brannstiftelsen.

- (54) Når det gjelder spørsmålet om risiko – sannsynlighet for skade – må det legges til grunn at hårføner normalt ikke representerer noen nevneverdig risiko, for eksempel når de blir brukt til å tine synlige rør i åpne rom. Fønerer har blant annet en varmesikring som slår ut dersom temperaturen blir for høy. Det som blir spørsmålet her, er imidlertid hvilken risiko som er forbundet med å stikke føneren inn i en lukket sjakt i en eldre bygård gjennom et hull litt over gulvet, uten kunnskap om hva som er innenfor hullet, og uten mulighet til å følge med på hva som skjer i sjakten.
- (55) Både KRIPOS og andre har gjort forsøk for å avklare brannårsaken og hvor mye som skal til for at bruk av hårføner skal føre til brann. Jeg anser det ikke nødvendig å gjennomgå disse undersøkelsene i detalj, men vil fremheve noe.
- (56) KRIPOS konkluderer i sin undersøkelse med at temperaturen ved munnstykket til hårføneren vil kunne bli 140–150 grader. Dette er ikke nok til å kunne spontanantenne et vanlig avisblad eller annet lignende materiale. Men gammelt tørt avisblad eller porøst papir kan antenne ved lavere temperatur. Videre vil varmeelementet i hårføneren bli rødglødende under bruk. Brennbar materiale i kontakt med dette, slik som trepinner eller flis, vil kunne antenne.
- (57) Et av de sakkyndige vitnene for lagmannsretten, Reidar Stølen ved SP Fire Research, har i sin rapport pekt på at siden føneren blåser luft ut, og glødetrådene befinner seg et stykke bak utløpet og er tildekket av et gitter, må et materiale som skal komme i kontakt med glødetrådene gjennom utløpet, være langt og tynt nok til å nå inn gjennom gitteret, og stivt nok til ikke å bli blåst vekk av luftstrømmen. For øvrig kan små partikler antenne dersom de blir sugd inn sammen med lufta gjennom hårføneren fra baksiden.
- (58) Det må altså legges til grunn at føneren har potensial til å antenne brennbar materiale.
- (59) Ankende part har pekt på at det ikke er eksempler på sammenlignbare branntilfeller, selv om bruk av hårføner til rørtining må antas å være utbredt i lys av at metoden er anbefalt, blant annet av forsikringsselskaper. Det gjøres gjeldende at når handlingsmønsteret ikke tidligere har medført skade, er det unektelig et tegn på at skadeevnen er liten. Argumentasjonen er ikke særlig relevant for vår sak, hvor føneren har vært brukt til å tine et rør som lå inne i en sjakt. Mangel på liknende branntilfeller kan skyldes at det ikke er vanlig å bruke hårføner slik.
- (60) Jeg kan ikke se at de forsøkene som er gjort, viser at den aktuelle bruken av hårføneren kunne anses som trygg. Det var en reell brannrisiko. Men det er på den annen side ikke grunnlag for å konstatere at risikoen var stor.
- (61) Skadepotensialet var derimot stort. Brannen skjedde i en eldre bygård. Det oppstod betydelig skade på gården. Brann i en bygård utgjør også fare for liv og helse.
- (62) Handlingen hadde et fornuftig formål. Det er ønskelig å tine frosne rør, både for å få tilgang til rennende vann, og for å unngå skader som kan føre til lekkasjer. Men situasjonen var ikke akutt. Det var vann på badet i leiligheten. Hansen hadde tid til å tenke seg om, og han hadde handlingsalternativer. Føneren kunne vært holdt utenfor hullet, eller rørlegger kunne vært tilkalt. Hansen hadde også tid til å undersøke om leiligheten hadde brannslukningsutstyr. Det hadde den ikke.

- (63) Jeg kan ikke se at den generelle anbefalingen blant annet fra forsikringselskaper om å bruke hårføner ved tining av rør, har betydning for vurderingen. Anbefalingen omfatter ikke denne måten å bruke føneren på. Heller ikke kan jeg se at det har betydning for aktsomhetsvurderingen at det har vært vanlig å bruke føner til å tine det aktuelle røret, og at det har vært kjent for styret i gården. Jeg kan for øvrig ut fra faktumbeskrivelsen i lagmannsrettens dom ikke se at vanlig fremgangsmåte har vært å stikke føneren inn i hullet.
- (64) Ved totalvurderingen av handlingen legger jeg stor vekt på at Hansen ikke hadde kontroll på hva som befant seg innenfor hullet.
- (65) I saken er det fremkommet at Karina Castberg pleide å tette igjen hullet ved å bruke en tørkerullholder som hun surret litt papir rundt. Dette var én mulig kilde til papirrester innenfor hullet. Men det var også nærliggende at det var annet brennbart materiale der. Bygningen var gammel, og sjakten gikk opp til loftet. Det må kunne forventes at en person i Hansens situasjon tar i betraktning at det kan finnes lett antennelig materiale innenfor et lavt hull i veggen foran et hulrom i et kjøkken i en eldre bygård, og at en hårføner i nær kontakt med slikt materiale kan forårsake brann.
- (66) Til dette kommer at Hansen ikke kunne følge med på hva som skjedde under opptiningen. Han så ikke fønerens munnstykke, og hva det eventuelt kom i kontakt med. Han hadde dessuten begrenset mulighet for raskt å slukke brannen siden det ikke var noen åpning til hulrommet foruten hullet.
- (67) Jeg mener derfor at Hansen er å bebreide for å ha brukt denne fremgangsmåten – han har handlet uaktsomt.
- (68) Spørsmålet blir så om det er tale om grov uaktsomhet. Er det grunnlag for en sterk bebreidelse?
- (69) Jeg er, riktig nok under en viss tvil, kommet til at det er tilfellet. Tvilen skyldes at sannsynligheten for brann ikke var stor. Når jeg likevel er kommet til at uaktsomheten er grov, er det først og fremst fordi brann i denne bygården, med 10 leiligheter, kan få så fatale konsekvenser. Et slikt skadepotensiale skjerper aktsomhetsplikten. Jeg mener derfor det må anses som sterkt klanderverdig å bruke en hårføner som han visste har glødetråd og som produserer atskillig varme, inne i et lite lukket rom uten å vite hva det inneholdt, og som han ikke hadde oversikt over mens tiningen fant sted. Det er unødvendig skapt en fare for stor skade.
- (70) Det følger av drøftelsen foran at jeg ikke kan se at det er grunnlag for anførselen om at det ikke var adekvat årsakssammenheng mellom den aktuelle bruken av hårføneren og brannen.
- (71) Min konklusjon er etter dette at anken forkastes.
- (72) Ved tingrettens og lagmannsrettens dommer er Gjensidige tilkjent erstatning for sakskostnader. For Høyesterett har Gjensidige krevd erstatning for sakskostnader med 148 200 kroner. Kravet tas til følge, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd.

(73) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
 2. I sakskostnader for Høyesterett betaler SpareBank 1 Skadeforsikring AS til Gjensidige Forsikring ASA 148 200 – etthundreogførtiåttetusentohundre – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
- (74) Dommar **Høgetveit Berg**: Eg er komen til eit anna resultat enn førstvoterande i spørsmålet om det ligg føre grov aktløyse.
- (75) Førstvoterande har gjort greie for innhaldet i den rettslege norma grov aktløyse i skadeserstatningslova § 4-2 nr. 1 bokstav a. Eg er samd i dette. Førstvoterande har også gjort greie for dei faktiske omstenda som lagmannsretten har funne prova. Eg er samd også i dette.
- (76) Grunnen til at eg har kome til eit anna resultat enn førstvoterande, er i hovudsak at eg ser annleis på den skadeevna som vurderinga av aktsemda må knytast til. Som førstvoterande har gjort greie for, er skadeevna eit produkt av faktorane skaderisiko og potensielt skadeomfang. Eg er samd med førstvoterande i at skadepotensialet, når skaden først materialiserer seg, var stort i denne saka. Men eg har eit anna syn på skaderisikoen – noko som fører med seg eit anna syn på den skadeevna som handlingane skal vurderast opp mot.
- (77) Det er for meg ikkje nødvendig å gå djupt inn i dei sakkunnige vurderingane som ligg føre. Men dei viser at for å starte ein brann med varm luft frå ein hårfønar, må lufta blåsast direkte på eit materiale som er vesentleg lettare å få fyr på enn tørt papir. Kva slags materiale som tok fyr her, er ikkje blitt klårlagt.
- (78) Vurderinga av aktsemda må ta utgangspunkt i korleis skadeevna var på handlingstidspunktet. Den kunnskapen vi no har om den brannen som braut ut, skal det sjåast bort frå. I vurderinga av om den konkrete handlinga var aktlaus, og eventuelt graden av aktløyse, er det naturleg å ta utgangspunkt i kor vanleg eller uvanleg skaden er. Det er ikkje dokumentert liknande branntilfelle, og bruk av hårfønar til opptining av frosne røyr er beint fram tilrådd – også av ankemotparten – føresett at det skjer under tilsyn.
- (79) Som førstvoterande peikar på, har lagmannsretten ikkje lagt til grunn at Hansen ikkje var på kjøkenet og hadde tilsyn med hårfønaren då brannen braut ut. Men han var ikkje samstundes til stades i sjakta på den andre sida av veggen. Han hadde korkje tilsyn med det frosne røyret eller den samla situasjonen. Etter mitt syn kunne og burde Hansen handla på ein annan måte. Han burde, slik omstenda var i denne saka, ikkje ført hårfønaren inn i sjakta der han ikkje hadde full oversikt. Framferda var difor aktlaus.
- (80) Men ut frå skadeevna – særleg risikoen for at brann skulle oppstå – meiner eg likevel at det ikkje er grunnlag for å seie at den aktuelle bruken av hårfønaren utgjorde eit tilstrekkeleg markert avvik frå ein vanleg forsvarleg handlemåte. Eg kan difor ikkje slutte

meg til førstvoterande i at Hansen er vesentleg meir å klandre enn det som skal til for å konkludere med vanleg aktløyse.

- (81) Eg røystar etter dette for at anken fører fram, og at SpareBank 1 Skadeforsikring AS blir frifunnen.
- (82) Dommer **Falch:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med andrevoterende, dommer Høgetveit Berg.
- (83) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Indreberg.
- (84) Dommer **Tønder:** Likeså.
- (85) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler SpareBank 1 Skadeforsikring AS til Gjensidige Forsikring ASA 148 200 – etthundreogførtiåttetusentohundre – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

Riktig utskrift bekreftes: